

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА**

МАТЕРІАЛИ

VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15 – 16 жовтня 2020 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції 15-16 жовтня 2020 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2020. – 280 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Редакційна колегія:

Агеева І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - д.е.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., доц., Каламан О.Б. – к.е.н., доц., Мельник Ю.М. – д.е.н., доц.

Література

1. Пасінович І.І., Шевчук О.М. Актуальні проблеми аналізу і управління дебіторською заборгованістю підприємства // Економіка. Управління. Інновації. 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2013_2_65. (дата звернення: 10.09.2020)
2. Савицкая Г.В. Анализ эффективности и рисков предпринимательской деятельности: методологические аспекты: монография. 2-е изд., перераб. и доп. М.: ИНФРА-М, 2019. 291 с.
3. Міщук Є.В., Сидорова І.І. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості: проблемні аспекти. Економічна наука. 2018. № 2. С. 54–57. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2018/12.pdf (дата звернення: 10.09.2020)
4. Stupnytska T., Volodina O., Holovachenko L., Vasylieva Yu. Methods of the analysis of the debts receivable: Modern aspect // Food Industry Economics. 2020. Vol.10, Issue 3. P. 94-101. doi: 10.15673/fie.v10i3.1066

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Тарасова О.В., кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та аудиту
Малиновська О.В., магістрант кафедри обліку та аудиту
Одеська національна академія харчових технологій

На сучасному етапі розвитку економіки України висуваються нові вимоги до економічної політики держави, при цьому все більш важливу роль посідає механізм макроекономічного регулювання. Національний банк України (НБУ) як головний орган державного регулювання в рамках своїх повноважень здійснює комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на досягнення цілей монетарної політики. Це має забезпечити цінову стабільність та припинити зростання інфляції у довгостроковому періоді. Для реалізації свого впливу на економіку держава розробляє відповідну грошово-кредитну політику. Грошово-кредитна політика – це сукупність методів та інструментів у сфері грошового обігу і кредитних відносин, що використовує держава для регулювання грошово-кредитних відносин. Основна мета цієї політики - допомогти економіці досягнути загального рівня виробництва, який характеризують такі умови, як повна зайнятість і стабільність цін.

Теоретичні та практичні аспекти грошово-кредитної політики досліджуються в працях багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Серед них такі вчені, як О.М. Бартош, М.Е. Люзняк, В.І. Міщенко, С.В. Міщенко, В.С. Стельмах, Т.С. Смолженко [1-4] та ін. Разом з тим, недостатньо висвітленими залишаються питання стабілізації фінансово-економічної ситуації в країні.

Держава має створювати загальні умови для реалізації сукупності фінансових відносин, формувати нормативно-правову базу, визначати загальні

правила і умови функціонування фінансово-кредитних установ і законодавчі основи щодо емісії грошей та цінних паперів.

Стале економічне зростання та здійснення розширеного відтворення потребує активізації кредитної діяльності банків, нарощування їх ресурсної бази, покращення її структури та залучення різних видів депозитів. За цих умов зростає необхідність в розробці нових ефективних інструментів для управління ліквідністю банківської системи та підвищення її ділової активності на депозитному та кредитному ринках.

Сучасна економічна думка визнає право держави впливати на економічне життя суспільства та її відповідальність за стан розвитку економіки країни. Монетарна політика є одним із видів макроекономічної політики. Її визначають як сукупність заходів, за допомогою яких держава впливає на стан грошового обігу і кредитні відносини з метою контролю маси грошей і регулювання їх пропозиції, рівня відсоткових ставок тощо. Монетарну політику іноді ототожнюють із грошово-кредитною.

Грошово-кредитна політика - політика у сфері управління кількістю грошей в обігу. Грошова маса змінюється під впливом операцій НБУ, комерційних банків і рішень суб'єктів господарювання реального сектору економіки.

Фінансова криза, в якій опинилася Україна, суттєво вплинула на стан грошового та кредитного ринків, привела до значних втрат і банкрутств багатьох фінансових інститутів, викликала падіння довіри населення до фінансово-кредитної системи в цілому й труднощі при проведенні центральним банком грошово-кредитної політики. Все це призвело до сповільнення економічного зростання.

Центральний банк у процесі своєї діяльності використовує інструменти грошово-кредитної політики. До них належать різні регулятивні заходи, які контролюються НБУ і використання яких впливає на головні орієнтири грошово-кредитної політики. Особливістю цих інструментів є те, що при їх застосуванні центральний банк має змогу впливати на процеси, що відбуваються не тільки на грошовому ринку, а і у виробничому секторі економіки та на міжнародному ринку.

Інструменти грошово-кредитної політики за характером їхнього впливу на грошовий ринок діляться на інструменти прямої дії (адміністративні) та опосередкованої, непрямой дії (ринкові). Основні регулюючі інструменти грошово-кредитної політики центрального банку наведені у таблиці 1.

Інструменти прямої дії — це регулятивні заходи Національного банку України у формі обмежень, лімітів тощо. Вони ставлять за мету обмеження сфери діяльності комерційних банків, визначають ціни (відсоткові ставки) або обсяги кредитів.

Таблиця 1 – Основні інструменти грошово-кредитної політики НБУ

Інструменти	Мета	Функції
Відсоткова політика	<ul style="list-style-type: none"> - сприяти економічному зростанню шляхом встановлення низьких ставок по кредитах - стримувати зростання інфляції - забезпечити стабільність гривні на валютному ринку 	<ul style="list-style-type: none"> - регулювання споживання та заощадження - вплив на рівень інвестицій - вплив на рівень ділової активності банків - регулювання рівня інфляції - вплив на грошовий ринок і ринок капіталів
Політика обов'язкового резервування	<ul style="list-style-type: none"> - збільшити контроль за ліквідністю банківських установ для забезпечення здійснення поточних платежів - посилити залежність банків від рефінансування з боку НБУ 	<ul style="list-style-type: none"> - контроль грошової маси - вплив на депозитну емісію комерційних банків - регулювання грошової пропозиції - вплив на фінансові результати банку
Операції на відкритому ринку	<ul style="list-style-type: none"> - зміна величини та структури банківських ліквідних коштів 	<ul style="list-style-type: none"> - регулювання ліквідності банків - збільшення обсягів рефінансування та міжбанківського кредитування
Політика рефінансування	<ul style="list-style-type: none"> - підтримання ліквідності банків - участь у процесі розширеного відтворення 	<ul style="list-style-type: none"> - регулювання пропозиції грошей - зростання кредитування
Курсова політика	<ul style="list-style-type: none"> - підтримання стабільності національної грошової одиниці 	<ul style="list-style-type: none"> - вплив на динаміку валютного курсу - вплив на імпорт та експорт капіталу

Джерело: складено авторами на основі [1, 2]

Інструменти опосередкованої дії — це регулятивні заходи впливу НБУ на грошовий ринок шляхом формування на ньому відповідних умов, які визначають «правила гри» для суб'єктів ринку.

Регулюючі інструменти центрального банку зазвичай спрямовані на стабілізацію стану банківських установ, а відтак пріоритетними інструментами грошово-кредитної політики НБУ слід вважати: відсоткову політику; політику обов'язкового резервування; операції на відкритому ринку; політику рефінансування; курсову політику.

Завдання сучасної грошово-кредитної політики центрального банку мають бути спрямовані на забезпечення фінансової та макроекономічної стабільності, в зв'язку з чим виникає потреба в розширенні та якісному наповненні її інструментарію. Таким чином, ефективна грошово-кредитна політика має стати запорукою сталого економічного зростання та забезпечити розвиток економіки України в цілому.

Література

1. М.Е. Люзняк, О.М. Бартош. Інструменти грошово-кредитної політики НБУ та їх вплив на депозитний і кредитний ринки. // Ефективна економіка. №

12. 2011. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=838> (дата звернення 22.09.2020).

2. Монетарна політика Національного банку України: сучасний стан та перспективи змін / За ред. В.С. Стельмаха. – К.: Центр наукових досліджень Національного банку України, УБС НБУ, 2009. – 404 с.

3. С. Міщенко Удосконалення монетарної політики та регулювання фінансових систем // Вісник Національного банку України. – 2011. – №5. – С. 21 - 27.

4. Формування монетарної економіки і монетарної політики Національного банку України в контексті розвитку світової економічної теорії: монографія/ авт. кол.; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко, канд. екон. наук, доц. Г.Я. Стеблій. – К.: УБС НБУ, 2010. – 271 с.

ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Купріна Н.М., к.е.н., доцент, Пчелянська Г.Б., ст. викладач, Мамаєва П.П., магістр, ОНАХТ, м. Одеса

88	РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙ В СТАНОВЛЕННІ І РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	244
	Немченко В.В., д.е.н., проф., Румянцев І.В., аспірант ОНАХТ, м. Одеса	
89	ПРИНЦИПИ, ЗАВДАННЯ, ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	246
	Іванченкова Л.В., д.е.н., професор, ОНАХТ, м. Одеса; Іванченков В.С., к.е.н., директор з економіки ТОВ «Чорноморська іграшка», м. Одеса	
90	Сутність та класифікація витрат періоду підприємства	251
	Євтушевська О.О., к.е.н., доцент, Галяс Т.В., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	
91	СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ АГРОПРОДОВОЛЬЧИМИ ТОВАРАМИ	256
	Антонюк П.О., к.е.н., с.н.с., ІПРЕЕД НАН України, Антонюк О.П., к.е.н., доцент, Головаченко Л.М., асистент, Баранюк Х.О. асистент, ОНАХТ, м. Одеса	
92	ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК	259
	Васьковська К.О., к.е.н., доцент, Шелега М.В., студентка, ОНАХТ, м. Одеса	
93	ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	261
	Мельник Ю.М., д.е.н., доцент, Дорошенко А.В., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	
94	СТАТИСТИКА ЦІНОУТВОРЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	264
	Ощепков О.П., к.е.н., доцент, Магденко С.О., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	
95	СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ОДИН ІЗ МЕХАНІЗМІВ ПОЛЕГШЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	266
	Стасюкова К.В., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	
96	ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ЯКІСНОГО СТАНУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ	268
	Ступницька Т.М., к.е.н., доцент, Орел А.С., магістр, ОНАХТ, м. Одеса	
97	ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	271
	Тарасова О.В., к.е.н., доцент, Малиновська О.В., магістр, ОНАХТ, м. Одеса	